

RIZIKOVÉ, HAVARIJNÍ A NOUZOVÉ SITUACE

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc při Dětském centru

R. A. Dvorského 1710

544 01 Dvůr Králové nad Labem

provozované Sdružením ozdravoven a léčeben okresu Trutnov

Procházkova 818, 541 01 Trutnov

příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje

Zpracoval Zdeňka Malá, Mgr. Veronika Pourová

Schválil Zdeňka Malá

Platnost 1.1.2015

Revize 1.6.2018

Zpracoval Mgr. Aneta Matoušová, Mgr. Hana Tomášková

Schválil Zdeňka Malá

Revize

Zpracoval

Schválil

Tento interní předpis je výhradním duševním vlastnictvím Dětského centra ve Dvoře Králové nad Labem a jakékoliv jeho šíření nebo postupování cizím osobám nebo subjektům je možné pouze se souhlasem ředitele zařízení.

1. Legislativa

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění

2. Související vnitřní předpisy

- Požární řád
- Požární poplachové směrnice
- Únikový plán

Kritérium 15a	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definovány rizikové, havarijní a nouzové situace a postup při jejich řešení, s nimiž prokazatelně seznámí zaměstnance. S těmito postupy jsou v nezbytném rozsahu seznámeny přiměřeným způsobem i umístěné děti, jejich rodiče či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné nebo blízké.
---------------	--

3. Definování rizikových, havarijních a nouzových situací

Riziková situace je situace, kdy nastává riziko zranění, onemocnění či poškození dítěte či zaměstnance, zranění dalších osob, poškození majetku, aj.

Havarijní situace je mimořádná událost typu poruchy nebo nehody se závažnými nepříznivými následky.

Nouzová situace je taková situace, kdy může dojít k omezení výkonu sociálně právní ochrany z důvodu vzniku nenadálé situace.

3.1 Prokazatelné seznámení

Seznamování s rizikovými, havarijními a nouzovými situacemi a postupy při jejich řešení je prováděno v rámci školení BOZP a požární ochrany. Nově nastupující zaměstnanci jsou seznamováni v den nástupu do zaměstnání. Všichni zaměstnanci podepisují listinu, že byli seznámeni s rizikovými, havarijními a nouzovými situacemi. Ředitelka ZDVOP je 1x za 3 roky proškolená a přezkušována ze znalostí BOZP. Všichni zaměstnanci jsou minimálně 1x za 2 roky pravidelně proškoleni v oblasti BOZP a požární ochrany. Dále jsou zaměstnanci 1x za 2 roky školeni v první pomoci. Při tomto školení je zhotovena prezenční listina, kterou zaměstnanci podepisují. Záznamy o školení zaměstnanců jsou uloženy v ředitelně.

Děti, zákonní zástupci či jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte a další osoby dítěti příbuzné či blízké jsou s těmito situacemi seznamováni při příjmu dítěte v nezbytném rozsahu a přiměřeným způsobem při podrobném seznamování s vnitřním řádem.

3.2 Dokumentace

O průběhu a řešení rizikových, havarijních a nouzových situacích je vedena řádná dokumentace v sešitě Rizikové, havarijní a nouzové situace, kde je proveden zápis:

1. datum, hodina vzniku rizikové, havarijní nebo nouzové situace,
2. stručný popis rizikové, havarijní nebo nouzové situace

Zápis provádí pracovník konající službu a zápis potvrzuje podpisem i 1 svědek, který byl rizikové, havarijní či nouzové situaci přítomen. Sešit je uložen v jednom z bytů.

3.3 Rizikové situace

➤ *Onemocnění, úraz, poškození zdraví*

Mezi tyto rizikové situace patří např. teplota, dušnost, ztráta vědomí, bolest hlavy, v krku, uší, krvácení z nosu, odřeniny, tržné rány, pády, úpal, úžeh, omrzliny, popáleniny, opařeniny, podvrtnutí, úraz hlavy, končetin, zubů, bodnutí hmyzem, klíště, tonutí aj.

Pracovník přímé péče zajistí základní ošetření (dle zásad první pomoci). V případě potřeby lékařského ošetření, a je-li to v pracovní době smluvní lékařky, telefonicky ji kontaktuje a dále postupuje dle jejích pokynů. Ve vážných případech a mimo pracovní dobu lékařky přivolá telefonicky Zdravotnickou záchrannou službu (tel. 155, 112) a situaci neprodleně telefonicky oznámí ředitelce ZDVOP (vyjma hodin nočního klidu). O této skutečnosti učiní zápis do složky dítěte, a to do denního hlášení, do záznamu o zdraví a nemocech dítěte a do zajištění zdravotní péče dítěte. Ředitelka ZDVOP informuje zákonného zástupce, jakmile je to možné.

➤ *Agresivita dítěte*

Pracovník přímé péče se snaží dítě uklidnit, slovně i taktálně. Zkusí zjistit příčinu a odstranit spouštěč. Ostatní děti se pokusí slovně uklidnit, případně je odešle do vedlejšího pokoje si hrát. Pokud se nedaří agresii zmírnit, přivolá telefonicky Integrovaný záchranný systém (tel. 112) a situaci neprodleně telefonicky oznámí ředitelce ZDVOP (vyjma hodin nočního klidu). O této skutečnosti učiní zápis do složky dítěte, a to do denního hlášení, do záznamu o chování dítěte a v případě volání zdravotnické záchranné služby i do zajištění zdravotní péče dítěte. Ředitelka ZDVOP informuje zákonného zástupce, jakmile je to možné.

➤ *Napadení pracovníka dítětem*

Pracovník přímé péče volá na své kolegy o pomoc, spolupracovníci provádějí zásah slovní i fyzický (např. znehybnění horních končetin), snahou je co nejrychlejší oddělení agresora. Poté se snaží agresora uklidnit, pokud se to nedaří, přivolá Integrovaný záchranný systém (tel. 112). Poté se pracovník přímé péče věnuje ostatním dětem, snaží se je uklidnit, vysvětluje jim situaci, je jim oporou. Situaci neprodleně telefonicky oznámí ředitelce ZDVOP (vyjma hodin nočního klidu). O této skutečnosti učiní zápis do složky dítěte, a to do denního hlášení, do záznamu o chování dítěte a v případě příjezdu zdravotnické záchranné služby i do zajištění zdravotní péče dítěte. Ředitelka ZDVOP informuje zákonného zástupce, jakmile je to možné. O napadení pracovníka informuje sociální pracovníce ZDVOP příslušné oddělení SPOD.

➤ *Napadení dítěte dítětem*

Pracovník přímé péče se snaží děti od sebe odtrhnout, uklidnit. Zkusí zjistit příčinu. Ostatní děti slovně uklidní a odešle je do vedlejšího pokoje si hrát. V případě, že dojde ke zklidnění, s účastníky probere situaci, vysvětlí si ji a agresor se musí napadenému omluvit. Pokud se nedaří konflikt zmírnit, přivolá na pomoc kolegy, kteří provádějí zásah slovní i fyzický, snahou je co nejrychlejší oddělení od agresora. V případě, že dojde ke zklidnění, s účastníky probere situaci, vysvětlí si ji a agresor se musí napadenému omluvit. Když ne, pracovník přímé péče přivolá telefonicky Integrovaný záchranný systém (tel. 112) a situaci neprodleně telefonicky oznámí ředitelce ZDVOP (vyjma hodin nočního klidu). O této skutečnosti učiní zápis do složky dětí, a to do denního hlášení, do záznamu o chování dítěte a v případě volání zdravotnické záchranné služby i do zajištění zdravotní péče dítěte. Ředitelka ZDVOP informuje zákonné zástupce dětí, jakmile je to možné.

O napadení dítěte dítětem informuje sociální pracovnice ZDVOP příslušná oddělení SPOD.

➤ *Šikana*

Pokud pracovníci přímé péče mají podezření na případ šikany mezi umístěnými dětmi, zaznamenají tuto skutečnost do denního hlášení, zvýšeně pracují s dětmi a oznámí tuto skutečnost ředitelce ZDVOP ihned, nebo jakmile je to možné. Ředitelka ZDVOP kontaktuje psychologa a na tuto skutečnost ho upozorní. Ten zintenzivní četnost individuální práce s konkrétními dětmi.

Při prokázaném případě šikany informují pracovníci přímé péče ředitelku ZDVOP neprodleně (vyjma hodin nočního klidu), provedou o této skutečnosti záznam nejen do denního hlášení, ale i do zprávy o chování dítěte. Ředitelka ZDVOP kontaktuje psychologa a na tuto skutečnost ho upozorní. Ten zintenzivní četnost individuální práce s konkrétními dětmi. O prokázané šikaně informuje ředitelka ZDVOP zákonné zástupce dětí, jakmile je to možné.

➤ *Útěk dítěte*

Pokud dítě uteče, pracovník přímé péče oznámí útěk městské policii (tel. 499 320 520, 499 318 280, 603 237 858), poté prohledává prostory celého zařízení a zahradu. Na ostatní děti mu mezi tím dohlíží další pracovník přímé péče. O útěku učiní záznam do denního hlášení a telefonicky informuje ředitelku ZDVOP nebo sociální pracovníci. Ta informuje telefonicky zákonné zástupce dítěte a příslušný OSPOD dítěte.

Až se dítě najde, oznámí sociální pracovnice tuto skutečnost všem dotčeným.

➤ *Nenavrácení dítěte ze školy*

Pokud se dítě nevrátí ve stanovený čas ze školy, pracovník přímé péče počká ještě půl hodiny, a pak to oznámí sociální pracovníci nebo ředitelce ZDVOP. Nejprve sociální pracovnice nebo ředitelka kontaktuje třídního učitele, u něhož se zeptá, kdy nezletilý skončil vyučování a jestli byl vůbec ve škole. Pokud třídní učitel potvrdí, že dítě bylo ve škole a že už jim skončila výuka, a dítě se do té doby ještě nevrátilo, kontaktuje se městská policie, které se předají osobní údaje o dítěti. Pokud již není k dispozici ředitelka ZDVOP nebo sociální pracovnice, zavolá městskou policii pracovník přímé péče sám (tel. 499 320 520, 499 318 280, 603 237 858). O útěku učiní záznam do denního hlášení a telefonicky informuje ředitelku

ZDVOP nebo sociální pracovníci. Ta informuje telefonicky zákonné zástupce dítěte a příslušný OSPOD dítěte. Až se dítě najde, oznámí sociální pracovnice tuto skutečnost všem dotčeným.

➤ ***Nenavrácení dítěte od rodičů***

Pokud se dítě nevrátí ve stanovený čas, pracovník přímé péče počká ještě půl hodiny, a pak to oznámí sociální pracovníci nebo ředitelce ZDVOP. Nejprve sociální pracovnice nebo ředitelka kontaktuje rodiče a prověřuje důvod, proč se dítě nevrátilo. V případě technických problémů (př. porucha auta, zpoždění autobusu apod.) se domluví na pozdějším návratu. Pokud je dítě umístěno na základě předběžného opatření soudu a rodič nespolupracuje, dítě vrátit nechce, zavolá Policii ČR (tel. 158). O této skutečnosti učiní záznam do spisu dítěte a informuje o tom příslušný OSPOD. V případě, že je zde dítě na základě žádosti rodiče či MÚ, ukončí dítěti v zařízení pobyt a informuje o skutečnosti příslušný OSPOD.

➤ ***Agresivita návštěvy***

Pokud je návštěva agresivní, vulgární, nespokojená, pracovník ZDVOP se pokusí návštěvu uklidnit a požádat ji, aby se uklidnila nebo aby opustila zařízení. Pokud tak neučiní, zavolá městskou policii (tel. 499 320 520, 499 318 280, 603 237 858). Pracovník přímé péče o této skutečnosti provede záznam do denního hlášení, sociální pracovnice o tom učiní zápis do spisu dítěte.

➤ ***Dítě je pod vlivem návykové látky***

V případě, že pracovník ZDVOP zjistí, že je dítě pod vlivem návykové látky, přivolá telefonicky Integrovaný záchranný systém (tel. 112) a situaci neprodleně telefonicky oznámí ředitelce ZDVOP (vyjma hodin nočního klidu). O této skutečnosti učiní zápis do složky dítěte, a to do denního hlášení, do záznamu o chování dítěte a v případě volání zdravotnické záchranné služby i do zajištění zdravotní péče dítěte. Ředitelka ZDVOP informuje zákonné zástupce dětí, jakmile je to možné. Sociální pracovnice ZDVOP informuje o situaci příslušné oddělení SPOD.

➤ ***Krádež***

Krádeže jsou protiprávním jednáním. Pracovníci ZDVOP svou výchovnou činností působí na děti tak, aby dokázaly protiprávní jednání rozpoznat, byly všímavé vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásily věc kterémukoliv zaměstnanci ZDVOP.

Nošení cenných předmětů a finančních obnosů do bytů dětí a ponechávání těchto předmětů bez dozoru je rizikové chování a může vést k odcizení těchto předmětů. Zaměstnavatel doporučuje, aby zaměstnanci své cenné věci, kabelky a jiné důležité osobní předměty zamykali do šatních skříní opatřených zámekem. Děti mají v bytech k dispozici uzamykatelné trezory. Cenné věci a finanční hotovost si mají právo ukládat do trezoru k hospodáři ZDVOP. Za věci odložené mimo uzamykatelné určené prostory nenese zaměstnavatel odpovědnost. Při větší škodě nebo při škodě způsobené překonáním překážky je nutno Policii ČR informovat neprodleně, na nic více nesahat a postupovat dle doporučení Policie ČR.

Jako pojistná událost je škoda uznána pouze v případě překonání překážky.

Postup při zjištění krádeže nebo při podezření na krádež:

O každém výskytu krádeže nebo při podezření na krádež v zařízení neprodleně informovat ředitelku ZDVOP nebo jejího zástupce. Ředitelka ZDVOP nebo její zástupce se dostaví do zařízení.

V případě, že škoda svým rozsahem (nad 5000,- Kč) nebo způsobem vzniku (překonání překážky) podléhá hlášení orgánům činným v trestním řízení, ohlásí ředitelka ZDVOP nebo přímo zaměstnanec ZDVOP, který škodu zjistil, tuto skutečnost orgánům činným v trestním řízení, případně doporučí poškozenému, aby se na tyto orgány obrátil sám. V případě, že škoda svým rozsahem či způsobem vzniku nespadá pod vyšetřování orgánů činných v trestním řízení, prošetří věc ředitelka ZDVOP nebo její zástupce s poškozeným a podezřelými. Ředitelka ZDVOP nebo její zástupce v tomto případě vždy poučí poškozeného, že on sám jako poškozený má i přes to možnost nahlásit věc orgánům činným v trestním řízení.

Dále případně přikročí k prohlídce osobních věcí dotčených. Pokud se dotčení na prohlídce osobních věcí domluví, může k ní dojít bez asistence Policie ČR. Pokud někdo prohlídku odmítá, přivolá ředitelka ZDVOP nebo její zástupce Policii ČR. V případě přivolání Policie ČR již je další postup určen dle jejich pokynů.

Při vyšetřování dítěte umístěného ve ZDVOP Policií ČR musí být přítomna sociální pracovnice.

V případě, že pachatel je znám a jedná-li se o umístěné dítě, pořídí ředitelka ZDVOP nebo její zástupce písemný záznam, který vloží do spisu dítěte. Sociální pracovnice ZDVOP informuje o situaci příslušné oddělení SPOD. Sociální pracovnice ZDVOP dále informuje prokazatelným způsobem (dopis, mail, záznam z telefonického rozhovoru) zákonné zástupce dítěte.

Následný postup práce s dětmi probíhá v souladu s doporučeními psychologa zařízení.

V případě prokázání krádeže dítěti:

Rozhovor s dítětem - pachatelem, důsledná následná psychologická terapie. Omluva dítěte poškozenému a navrácení ukradených věcí či peněz. Náprava vztahu mezi poškozeným a pachatelem. Pracovníci ZDVOP se musejí chovat tak, že situace je prošetřena, došlo k nápravě, a proto nesmějí dítě diskriminovat a stigmatizovat. Pracovníci přímé péče zaměří výchovně vzdělávací činnost více na oblasti prevence patologických jevů.

Při komunikaci se opakovaně zaměřit na to, že za krádež je zodpovědný pachatel, nezačínat rozhovor např. tím, aby si všichni dávali na své věci pozor – vina není na straně poškozeného! Je nutné se zabývat příčinami (může se zjistit, že dítě někdo navedl) a důsledně spolupracovat s psychologem.

V případě, že pachatel krádeže nebyl zjištěn:

Pracovníci ZDVOP i umístěné děti se musejí chovat tak, aby nedávali podněty k dalším krádežím, musejí zvýšeně sledovat chování dětí i ostatních osob (návštěvy), pracovníci přímé péče provádějí výchovně vzdělávací činnosti se zvýšeným zaměřením na patologické jevy. Děti, které jsou podezřelé z krádeže, která se již stala a nebyla objasněna, nesmějí být diskriminovány a stigmatizovány, nesmějí na sobě pocítovat změny v chování pracovníků ZDVOP.

➤ *Vandalismus*

Vandalismus je záměrné ničení nebo poškozování společného majetku nebo majetku ostatních osob. Pracovníci přímé péče v rámci své výchovně vzdělávací činnosti pozitivně působí na děti, věnují se problematice vzniklých škod, upozorňují na nevhodné jednání a chování, které může k poškození majetku vést, a v běžném životě jsou jim vhodným příkladem. Každý je zodpovědný za své jednání a škody, které při nevhodném chování nebo z nedbalosti způsobí. V případě škody na majetku, kterou dítě záměrně či z nedbalosti způsobí je po něm nebo jeho zákonném zástupci vyžadována finanční náhrada. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a zařízením k dohodě o náhradu škody, může být škoda vymáhána soudní cestou.

V případě zjištění škody vzniklé vandalismem dojde k prošetření situace pracovníkem přímé péče, případně ředitelkou ZDVOP, v případě škody velkého rozsahu oznámí pracovník ZDVOP tuto situaci Policii ČR a postupuje dle jejích pokynů. Pokud je viník znám, informuje sociální pracovníce ZDVOP o situaci příslušné oddělení SPOD, případně předá věc orgánům činným v trestním řízení. Sociální pracovníce ZDVOP dále informuje zákonné zástupce dítěte prokazatelným způsobem (dopis, mail, záznam z telefonického rozhovoru).

3.4 Nouzové situace

➤ *Úraz zaměstnance*

- ***Lehký*** - službukonající pracovník provede opatření, aby se úraz pro zanedbání nestal závažnou zdravotní komplikací, informuje o tom ředitelku ZDVOP v rámci její pracovní doby. Pokud úraz brání výkonu služby, informuje ředitelku ZDVOP neprodleně, aby mohla zajistit zástup jiného zaměstnance. Zraněný pracovník provede záznam do sešitu rizikových, havarijních a nouzových situací (pokud pracovník není schopen, provede záznam jiný přítomný pracovník).
- ***Vážný*** - službukonající pracovník přivolá pomoc nebo požádá kohokoliv jiného o její přivolání, nehodu neprodleně oznámí ředitelce ZDVOP nebo jejímu zástupci a postupuje dle jejích pokynů (ohlášení policii, pojišťovně, vyčkání na odvoz atp.). Ředitelka ZDVOP v případě potřeby zajistí neprodleně zástup jiného zaměstnance. Pokud zraněný pracovník není

schopen učinit záznam do sešitu rizikových, havarijních a nouzových situací, provede ho jiný přítomný pracovník.

➤ ***Nenastoupení zaměstnance na směnu***

Na denní směně: ředitelka ZDVOP telefonicky obvolává, kdo by mohl na směnu nastoupit. Když nikoho nesežene, zastoupí na směně ředitelka ZDVOP nebo sociální pracovnice.

Na noční směně: službukonající pracovník denní směny zavolá ředitele ZDVOP. Ta telefonicky obvolává, kdo by mohl na směnu nastoupit. Pokud by nikoho nesehnala, noční službu odslouží ředitelka ZDVOP nebo sociální pracovnice.

➤ ***Větší počet zaměstnanců v pracovní neschopnosti***

V případě většího počtu zaměstnanců v pracovní neschopnosti využívá ředitelka ZDVOP bývalé zaměstnance ZDVOP (důchodci) formou dohody o provedení práce.

3.5 Havarijní situace

➤ ***Uvznutí ve výtahu***

Pokud zaměstnanec uvízne, volá o pomoc, klepe na dveře výtahu. Pokud má u sebe mobilní telefon, volá nejprve na pevnou linku ZDVOP, spolupracovnícím ve směně nebo údržbáři, že uvíznu ve výtahu. Údržbář se pokusí zaměstnance z výtahu vyprostit, spolupracovník přebere dočasně jeho pracovní povinnosti. Pokud ho nikdo neslyší, stiskne tlačítko se symbolem zvonku po dobu nejméně 5 sekund. Po tomto čase bude zahájeno navázání telefonického spojení mezi kabinou výtahu a dispečinkem společnosti. Po spojení sdělí adresu výtahu, kde se nachází a vyčká do příjezdu vyprošťovací služby.

➤ ***Výpadek elektrického proudu***

Naskočí nouzové osvětlení. Jediná pevná linka telefonu, která funguje, se nachází v šatně na 1. poschodí. Při částečném výpadku elektřiny pracovník provede kontrolu jističů v bytě (vedle hlavního vstupu do bytu) a pokusí se o jejich nahození. V případě přetrvávající závady telefonicky informuje ředitelku ZDVOP, která ve spolupráci s údržbářem zařízení rozhodne o další postupu (nahlášení závady dodavateli energie, oprava hlavních jističů).

Pokud dojde k výpadku v noci, pracovník přímé péče děti nebudí, nevyvolává paniku, postupuje dle výše uvedeného a vyčká do rána.

➤ ***Havárie vody***

V případě, že praskne připojovací hadice k jakémukoliv zařízení (myčka, pračka, WC, umyvadlo), zařízení jsou vybavena svým vlastním uzávěrem, který se musí uzavřít. Pokud by byla závada jinde, musí se uzavřít hlavní uzávěr vody, který se nachází v suterénu staré budovy – v žehlárně, na levé straně. Klíč od žehlárny je umístěn v levé zásuvce v hale před ředitelnu. Po uzavření zavolat neprodleně údržbáře, který zajistí další postup. O havárii telefonicky informuje ředitelku ZDVOP.

➤ ***Únik plynu***

Pokud je podezření, že ve ZDVOP uniká plyn, tak pracovníci ZDVOP zajistí hromadnou evakuaci dětí do bezpečné vzdálenosti od budovy ZDVOP, postup dle únikového plánu. Jeden pracovník dohlíží na bezpečnost dětí, další pracovník zajistí uzavření hlavního uzávěru plynu (venku mezi brankou a bránou, klíčka od uzávěru je umístěna v levé zásuvce v hale před ředitelnu) a oznámí havarijní situaci na integrovaný záchranný systém (tel. 112, 150). Dále postupují dle dalších pokynů pracovníků integrovaného záchranného systému. O havárii telefonicky informuje ředitelku ZDVOP.

➤ **Požár**

V případě požáru postupují pracovníci ZDVOP podle Požárního řádu a Požárních poplachových směrnic. Zajistí hromadnou evakuaci dětí do bezpečné vzdálenosti od budovy ZDVOP, postup dle únikového plánu, který je vyvěšen u vstupu do budovy ZDVOP. Jeden pracovník dohlíží na bezpečnost dětí, další pracovník přivolá na integrovaný záchranný systém (tel. 150, 112). Dále postupují dle dalších pokynů pracovníků integrovaného záchranného systému. O havárii telefonicky informuje ředitelku ZDVOP.